

Laudatio pentru Andrei Ursu (în loc de Editorial¹)

Anul trecut, persoanei onorate cu întâiul Premiu al *Noii Reviste de Drepturile Omului* „pentru realizări excepționale în promovarea libertății și demnității ființei umane” îi fuseseră recunoscute devoțiunea, voința, consecvența și buna gândire probate de-a lungul a ani și ani. Atributele dăruirii, încrederii în scop, tenacității și judecății adulte, manifestate la superlativ, motivează acordarea premiului NRDO, pe anul 2016, lui Andrei Ursu, apreciere a eforturilor sale, din 1990 până astăzi, în afirmarea dreptății.

Laureatul pe anul 2016 este fiul unei victime notorii a Securității, Gheorghe Ursu, inginerul-poet torturat și ucis în 1985 de autoritățile comuniste. Nu doar că Gheorghe Ursu furnizase postului de radio „Europa Liberă” scrisori calificate, cităm, „dușmănoase”, la adresa măsurilor luate de partid. Nu doar că afișase la locul de muncă citate care se refereau la necesitatea luptei împotriva statului. Nu doar că scria un jurnal unde, conform formulării tipice a Securității din acele timpuri, „denigra realitățile din țara noastră”. Dar inginerul-poet se făcea vinovat pentru „grave manifestări de calomniere și defăimare a conducerii de partid și de stat”. În dosarele Securității sunt rare astfel de referiri la cuvinte adresate Elenei și lui Nicolae Ceaușescu. Enunțarea lor indicau virulența excepțională a acuzelor puse pe hârtie de Gheorghe Ursu și de ce avea să fie ucis.

Imediat după revoluție, procurorul militar Dan Voinea reușise să adune probele care dovedeau că inginerul-poet a fost supus – reproducem cuvintele domniei sale, „unui regim dur, de exterminare, acțiunile convergente ale lucrătorilor de miliție și securitate ducând la eliminarea [lui] fizică”. După numai câteva luni, rezultatele investigației aveau să fie îngropate, ca și în cazul altor foste victime, pentru a nu deranja carierele postdecembriste ale călăilor. Așa urmau să rămână, cel mai probabil, dacă Andrei Ursu, care trăiește și muncește la cca. 9000 km distanță, la Chicago, nu și-ar fi reconstruit viața pentru a face dreptate tatălui său. Din anul 1990, Andrei a început lupta cu justiția românească. A fost nevoie să o continue până astăzi, în 2017. Iar evoluția lucrurilor demonstrează că el are de mers mai departe pe același drum și că Andrei va persevera până când adevărul și dreptatea vor învinge.

În anul 1990, Andrei Ursu a inițiat acțiunile de recuperare a dosarului de Securitate al tatălui său și a deschis procese împotriva foștilor agenți ai regimului pe care investigațiile îi arătau vinovați. Înfruntarea complicilor postdecembriști din serviciile de informații, din parchete și din instanțe a fost titanică. Fără participarea directă a lui Andrei, prin studierea documentelor din proces și a arhivelor, prin sutele sale de intervenții la autorități, prin mobilizarea presei și a unor organizații neguvernamentale e greu de văzut cum avocații săi ar fi reușit să câștige procesele. În anul 2003, doi dintre vinovați, Tudor Stănică și Mihai Creangă, aveau să fie condamnați la 20 de ani de închisoare. Andrei Ursu a inițiat o acțiune în justiție și împotriva doctorului care falsifică dosarul medical a lui Stănică pentru a-l feri de detenție. A insistat în cercetările sale până când ofițerul S.R.I., Eugen Georgescu, a fost condamnat, în 2005, pentru distrugerea *Jurnalului* scris de tatăl său.

¹ Anul trecut, în 2016, trimestrialul *Noua Revistă de Drepturile Omului* a inițiat un Premiu pentru realizări excepționale în promovarea libertății și demnității ființei umane. Distincția este însoțită de o diplomă, de o sculptură realizată de artistul plastic Radu Fulga și de o contribuție în bani (în acest an, sponsorizată de Andreea și Radu Mareș, prin intermediul firmei SC Plastics Bavaria).

Andrei Ursu a făcut publică, încă din anii '90, măsluirea dosarului de securitate al lui Gheorghe Ursu, vizibilă lui, căci i-a urmărit cu acribie conținutul. Falsul avea să fie confirmat în anul 2015 de către C.N.S.A.S., astfel deschizându-se o nouă linie de investigație, cea a intervenției ofițerilor S.R.I. asupra dosarelor din arhivă. În anul 2014, în urma respingerii de către Parchetul militar a urmăririi penale a fostului ofițer de securitate, Marin Pârvulescu, cu rol decisiv în „cazul Ursu”, dar și a altor acuzați în cauza intitulată „procesul comunismului”, Andrei Ursu a revenit la București. Aici a declarat greva foamei. După 17 zile de grevă, perioadă în care a mers în audiențe și a făcut declarații publice, procesele au fost redeschise. Prin actul său sacrificial, Andrei Ursu a reușit să readucă în fața instanțelor infracțiuni contra păcii și omenirii de pe vremea regimului comunist clasate cu motivul prescripției și al neretroactivității. Citez cuvintele cu care laureatul de astăzi a salutat Ordonanța Parchetului, obținută prin greva foamei: „[aceasta] deschide calea urmăririi penale și a trimiterii în judecată a tuturor celor care se fac vinovați de represiunea sistematică (uciderea, torturarea, arestarea abuzivă, folosirea bătăii ca metodă de anchetă, eliminarea din viața socială etc.), începând din martie 1945 și până în decembrie 1989, împotriva tuturor victimelor dictaturii comuniste din România – respectiv a celor care erau considerați «elemente dușmănoase» ale aceluși «regim nelegitim și criminal»”.

Demersurile lui Andrei Ursu au dus la trimiterea în judecată, în anul 2016, a foștilor ofițeri de securitate Marian Pârvulescu și Vasile Hodiș, dar și a lui George Homoștean și Tudor Postelnicu – în 1985, primul, ministrul de Interne, celălalt, șef al Securității Statului. În acest fel, în anul 2016, pașii făcuți de Andrei au creat premisele urmăririi în justiție a „celor mai vinovați dintre vinovați”. Tot în 2016, Andrei Ursu a descoperit probe ale responsabilității ultimului dintre șefii Securității comuniste, Iulian Vlad, și le-a înaintat parchetului.

Dacă acțiunile lui Andrei Ursu duse în numele dreptății și ale reparației istorice sunt strâns legate de amintirea tatălui, întărind semnificația sacrificiului acestuia, ele au avut totuși, de la început, un orizont universal. Un umanist prin excelență, neafectat de *partis pris*-uri ideologice, Andrei Ursu a onorat, prin premiile Fundației Gheorghe Ursu înființată și finanțată de el din anul 1995, oameni devotați dezvoltării și celorlalte crime internaționale, ale regimului antonescian. Pentru acest umanist, vinovații, ca și victimele, nu sunt ajustați în funcție de varianta extremismului incitator, de „stânga” sau de „dreapta”. Iar dreptatea nu înseamnă numai a acuza, cât de indispensabilă e denunțarea răului, ci și a reface și a adăuga memoriei, a-i cunoaște și a-i elogia pe martiri.

În 27 de ani de eforturi – o treime de viață! – Andrei Ursu a parcurs pași care fac dreptate nenumăratelor victime ale regimului comunist. Demersul său reprezintă un aport substanțial la afirmarea, în România, a principiului imprescriptibilității crimelor împotriva umanității. Reușitele lui Andrei au fost posibile datorită extraordinarei lui dăruiri, prin tăria voinței, prin exercițiul consecvent al minții sale lucide. Pentru toate acestea, acum, aici, este momentul aducerii de laude. Dar l-am putea uita oare, într-un asemenea context, pe tatăl său? Cităm de pe site-ul Fundației inițiate de Andrei: „Însuși exemplul lui Gheorghe Ursu [...] ilustrează în ce măsură un nume însuflețește o idee dăruindu-i totodată și o forță cu adevărat combativă”. Acest portret i se potrivește perfect și lui Andrei Ursu. Onorând însuflețitoarea lui dăruire pentru dreptate, onorăm peste timp, iată, într-o înlănțuire emoționantă, și exemplul tatălui său.